

a zřízení naukových ústředí pro školy, zejména ústřední síně fyzikální a chemické, jež by byla opatřena i takovými pomůckami, kterých pro nákladnost nelze pro jednotlivé školy pořídit, ústřední botanické zahrady, ústřední biologické stanice, jež by chovala pokud možno živočišstvo, o němž se ve škole mluví, a jiných.

Své reformní myšlenky vypracoval dr. Uher v návrhu, který byl pak přijat Reformním sborem pro nár. školství ve Velké Praze, kterýž jest pomocným orgánem školské správy Velké Prahy. Z tohoto programu uskutečňují se již týdenní přednášky školských odborníků pro učitelstvo a práce v sekcích pro některé složky školní práce.

Při výčtu vůdců hnutí za jednotnou diferencovanou školu československou nelze pominouti prof. dra *Stejskala*, kterýž jak v Reformní komisi tak i v Reformním sboru připravuje půdu pro tuto školu na základě pečlivého psychologického studia československého dítěte. Hnutí o školskou reformu v duchu jednotné diferencované školy jest mravně i akčně podporována šéfem pražského školství, vrch. mag. radou *Jarolimkem*, primátorem pražským drem *Baxou* a ministrem škol. a národ. osv. drem *Štefánkem*.

Podle nedávného rozhodnutí městské rady hlavního města Prahy mají býti dnem 1. září 1929 otevřeny ve Velké Praze tři pokusné školy reformní I. a II. stupně (obecná škola a Komenium), a to v Nuslích, Michli a Hostivaři. Také na venkově mají býti učiněny pokusy s jednotnou diferencovanou školou, na př. v Říčanech, Humpolci, Náchodě, ve Zlíně a j. (Pokračování.)

Vilém

V. Kloubek:

CÍRKEVNÍ HOSPODÁŘSTVÍ.

Dosud platná ústava církve československé stanoví v čl. 49, že náboženské obce, diecese a celá církev československá jsou právními osobami a jsou oprávněny nabývatí majetku movitého i nemovitého, aby měly hmotnou možnost vydržovati církevní instituce a konati své náboženské a kulturní poslání.

Základní správní jednotkou církve československé jest náboženská obec. Vyšší správní jednotku tvoří diecese a nejvyšší pak celá církev (patriarchát). Každá státně schválená náboženská obec, každá diecese a konečně celá církev československá jest tedy samostatným subjektem majetkovým a může tak jako každý jednotlivec nabývatí jmění (movitého i nemovitého) a jím volně disponovati. Na rozdíl od osob fysických jedná ovšem obec, diecese i církev svými statutárními zástupci. Takovými zástupci

jsou u náboženské obce valná hromada a rada starších, u diecese diecesní shromáždění a diecesní rada, u celé církve pak církevní sněm a ústřední rada.

Ústava obsahuje určité předpisy o tom, jakým způsobem mají si tyto správní orgány (zastupitelské sbory) počínati, aby usnesení jejich bylo platným, t. j. aby ono usnesení opravňovalo resp. zavazovalo tu kterou církevní korporaci. Na první pohled se sice zdá, že otázka ta je náramně jednoduchá, zejména u náboženských obcí. Leč tomu tak není. Jest zapotřebí zachovati celou řadu formálních předpisů. Nedodržení jich znamená neplatnost celého usnesení. Obec nemůže z takového neplatného usnesení nabýti žádných práv a nemůže ovšem také býti vůči těmto osobám zavázána.

Postavení majetné obce liší se od postavení soukromníka zejména pokud jde o způsob, jak s majetkem hospodařiti. Kdežto soukromník může se sám zcela neodvisle rozhodnouti o tom, co, od koho a zač chce koupiti, co, komu a zač chce prodati, nemají církevní korporace ani zdaleka takové vlastnosti. Vedoucí zásadou každé veřejné korporace (jakými jsou shora již vzpomenuť naše církevní správní jednotky) jest, aby všechn její majetek spravován byl tak, aby plně vyhovoval účelu, kterému jest věnován, aby neztenčeně zůstal svému účelu zachován, a pokud může poskytovatí výtěžku, aby se z něho docílovalo trvale výtěžku co největšího, není-li to ovšem obecně prospěšným zájmům na újmu. Z této zásady plyne právo kontroly úřadů dozorcích, církevních i státních, jakož i právo kontroly všech poplatníků (příslušníků té které korporace).

Řekli jsme již shora, že správními orgány náboženské obce jsou valná hromada a rada starších.

Jaká jest hranice jejich vzájemné příslušnosti?

Všeobecně možno říci tolik, že rada starších vede běžnou hospodářskou správu obce, kdežto věci důležitější vyhrazeny jsou valné hromadě. V čl. 8. ústavy se vypočítává, která usnesení hospodářství obecního přísluší valné hromadě. Výpočet ten není však do té míry výhradný, že by vedle věcí tam uvedených nemohly býti usnášeny valné hromady vyhrazeny také ještě jiné věci, ať již z nařízení některého církevního nebo státního úřadu, nebo z usnesení rady starších. Naopak ale nemůže valná hromada po právu přenéstí funkce jí vyhrazené na jiný orgán obce. Nemohla by tedy na příklad valná hromada přenéstí rozhodnutí a koupi a prodeji nemovitostí jen na radu starších.

K řádnému usnášení se valné hromady jest především zapotřebí, aby byla předepsaným způsobem svolána. V tomto směru stanoví čl. 8, že valnou hromadu svolává rada starších osm dní předem způsobem v místě obvyklým a mimo to vyhláškou v předchozí neděli při hlavních bohoslužbách. Ústava sice výslovně nepředpisuje, aby bylo také předem oznámeno, o čem se bude na valné hromadě rokovati (program valné hromady). Jistě

však, že v každé řádné obci i této ostatně samozřejmě náležitosti bude šetřeno. Stanovení osmidenní lhůty k svolání valné hromady musí být bezpodmínečně dbáno. Kdyby nebyla tato lhůta dodržena, byla by všechna usnesení valné hromady neplatná. Valnou hromadu nebylo by možno také považovati za řádně svolanou, nebyly-li ve vyhláše řádně oznámeny místo, den i hodina, kde schůze bude se konati. Řádné svolání valné hromady zaručuje, že valné hromady mohou se zúčastniti všichni příslušníci náboženské obce, kteří mají právo hlasovací.

Ohledně práva zúčastniti se valné hromady, v ní hlasovati a návrhy a dotazy činiti, stanoví čl. 8, že právo to mají

a) veškerí plnoletí příslušníci náboženské obce, muži i ženy, kteří požívají plně občanských práv a zapravili veškeru dosud splatnou daň církevní,

b) farář a ostatní duchovní správcové a učitelé náboženství v náboženské obci mocí svého úřadu.

Mohou se tedy zúčastniti jednání valné hromady kromě příslušníků sub a) zmíněných, t. j. osob, které bydlí v obvodu této náboženské obce, také všichni duchovní správcové a učitelé náboženství v této obci ustanovení, byť snad i bydlili v obvodu jiné obce.

Nejasným jest ustanovení sub a), že valné hromady mohou se zúčastniti jen ti, kdo požívají plně občanských práv. Bylo by snad na snadě, že tím míněni jsou ti, kdo nejsou vyloučeni z volebního práva do obcí.

Podle dnešního stavu zákonodárství nemají volebního práva do obcí:

a) kdož právoplatným výrokem soudním zbaveni byli práva volně nakládati svým majetkem,

b) kdož upadli v konkurs, pokud konkursní řízení trvá, jakož i ti, na jejichž žádost se provádí řízení vyrovnávací, pokud nebylo prohlášené za skončené,

c) kdož právoplatným rozsudkem soudu trestního odsouzeni byli pro takový trestný čin, pro který podle platných ustanovení nastává ztráta volebního práva do obcí,

d) kdož jsou v donucovací pracovně,

e) vojenské osoby v činné službě a aktivní osoby četnictva.

Již z toho přehledu je zřejmo, že ona textace ústavní listiny nepřimyká se k pojmu ztráty volebního práva do obcí. Bylo by krutým zbavovati práva zúčastniti se jednání valné hromady osoby shora sub a, b, zmíněné a přímo nesmyslným by bylo postupovati tímto způsobem u vojáků a četníků. Bude tedy jistě nejrozumnější vyloučiti z práva jednání jen osoby shora sub c) a d) zmíněné. I při tomto výkladu bude ovšem narážeti na značné obtíže otázka, který orgán a jakým způsobem ono vyloučení vysloví.

Co se týká počtu účastníků valné hromady, stanoví cit čl. 8, že valná hromada usnáší se za jakéhokoliv počtu přítomných,

presahuje-li jen počet přítomných počet členů rady starších. Nejde-li se ani tento počet, koná se valná hromada o hodinu později za jakéhokoli počtu přítomných. Z toho dalo by se snad souditi, že valná hromada je případně schopnou k usnášení, i když se (za hodinu později) dostaví jediný člen obce. Z následujícího předpisu, že valná hromada volí předsedu, místopředsedu a 2 zapisovatele, nutno však dospěti k závěru, že musí se sejít alespoň čtyři členové.

K platnosti usnesení valné hromady stačí, aby se stalo nadpoloviční většinou hlasů přítomných členů. Při zjišťování této většiny nutno přihlížeti ke všem přítomným, to jest i k těm, kteří nehlasovali. Hlasy těch, kteří se zdrželi hlasování, nutno ovšem přičítati k hlasům oněch, kteří se vyslovili proti přijetí návrhu. Je-li tedy na příklad kromě předsedy přítomno 10 členů a pro určitý návrh vysloví se z nich 5 členů, 2 proti a 3 nehlasují, nutno mítí za to, že hlasy přítomných rozděleny jsou tak, že pro přijetí návrhu hlasuje 5 členů a proti rovněž 5 členů. Pak rozhoduje svým hlasem předseda. (Příště dále.)

ROZHLEDY PO ŽIVOTĚ NÁBOŽENSKÉM A CÍRKEVNÍM.

1. *Cirkve a dílo sociální.*

Na světové konferenci o životě a díle ve Stockholmu 1925 doznaly cirkve tam zastoupené svými delegáty, že v sociálním díle nevykonaly, co by vykonati měly jako křesťanské společnosti. Od té doby však věnují dílu sociálnímu péči stále pronikavější a intensivnější. Nejde jim o pouhou činnost charitativní, jakou pěstuje církev římsko-katolická, kde jde vlastně o almužnictví, pomáhání jednotlivcům nebo většímu počtu jednotlivců v bídě sociální, nemoci, opuštěnosti a pod., zatím co všechny společenské řády a příčiny sociální bídý a problémů zůstávají neřešeny. Tyto cirkve nebojí se spolupráce na přetvoření dosavadních řádů ve prospěch uplatnění lidských práv jednotlivců, tříd a národů, jsouce přesvědčeny ve shodě s křesťanskými principy, že každý člověk je dítětem božím a má stejné právo na spravedlivé uplatnění svého lidství. Proto studují problémy sociální, poznávají i snahy socialistické o řešení těch problémů a usilují svou spoluprací o jejich řešení. Zároveň ovšem upozorňují tyto cirkve příslušné socialistické směry na nesprávné pojetí života a světa, děje-li se s vyloučením Boha a náboženství, na př. v materialismu, marxismu a pod. Tak sblízuje se znenáhla socialismus s náboženstvím a částečně i s církvemi a tyto se socialismem, nastupuje se tím cesta k lepší budoucnosti a vzniká bezpečnější naděje na úspěšné řešení nejtěžší otázky nové doby, otázky sociální. Jsme arci teprve na počátku této dráhy.

Stockholmská konference uznala, že prvou podmínkou práce jest poznání situace a úkolů. Proto založila *Mezinárodní sociální církevní ústav v Ženevě*, chtějíc v sídle Svazu národů vybudovati i velké ústředí křesťanského díla sociálního. Ústav je teprve v začátcích. R. 1927 vydal přehled o sociální práci jednotlivých církví, vydává také oficiální orgán pro pokračování

ského nebo ještě spíše winetky. Tu bylo by pak bezpodmínečně nutno zříditi příruční knihovničku náboženské a příbuzné literatury pro žáky a sbírku náboženských pomůcek, zejména map a obrazů.

Velkou vadou naší nynější náboženské výuky jest, že ukládá žákům mnoho namáhavého učení pamětného, které se časem zapomíná, a z něhož zůstávají jen matné představy.

V nové výuce *nebude se žák poznatkům tolik pamětně učit, ale spíše bude učivem procházet*, t. j. naučí se jen jádru, základu učiva, a toto obklopí si příslušným obsahovým prostředím. Na př. dobu husitskou osvojí si jen ve stručných schématech význačných osob, věcí a dějů, ale při tom projde výběrem z přílehlající literatury, zejména z Jiráska, již však toliko čte, z ní si vypisuje, o ní hovoří, ale neučí se ničemu pamětně. Tím si snadným a příjemným způsobem osvojí podstatu učebné látky a spolu i hojně momenty výchovné.

Posléze si myslím, že bylo by třeba v nové náboženské výuce *pěstovati u žáků více vědomí jejich příslušnosti k církvi*, jakožto určité společnosti, jejímiž ideály mají žítí, a to zejména společnými shromážděními žáků našeho vyznání jednou týdně (nedělní besídky?), s programem, který by podporoval ono vědomí, při tom však nepěstoval odlišování se a kastovnictví oproti žákům ostatním. Kde by tato shromáždění nemohla býti uskutečněna, přejímají jejich úkol do jisté míry nedělní bohoslužby, na nichž se mládež shromažďuje, čímž již se pěstuje vědomí příslušnosti k duchovnímu celku a tím i závaznost k životu podle jeho ideí a směrnic.

Naznačil jsem tu v hrubých rysech, jak si představují reformu náboženské výuky naší církve se zřetelem k reformnímu hnutí v českoslov. školství.

Jsem přesvědčen, že naše církev, jakožto společnost, usilující o opravdovost náboženského poznání i života a spolu o náboženský pokrok, plně ve svém zájmu podepře toto snažení o lepší náboženskou výuku v lepší československé škole.

V. Kloubek:

CÍRKEVNÍ HOSPODÁŘSTVÍ.

(Pokračování.)

Rada starších jest podle čl. 9. ústavy výkonným orgánem valné hromady a obstarává běžnou správu náboženské obce. K platnosti usnesení rady starších jest především zapotřebí, aby to bylo usnesení sboru řádně zvoleného a řádně úřadujícího.

O složení rady starších pojednává citovaný již čl. 9.

Počet členů rady starších řídí se počtem příslušníků té které náboženské obce. Volení mohou být alespoň 26letí, mravně i občansky zachovalí příslušníci náboženské obce, mající zdejší státní občanství. Všechny tyto podmínky musí být u zvoleného již v den jeho volby. Také zde není dosti jasným, co naše ústava míní pod pojmem „mravní a občanské zachovalosti“. Podle dnešní praxe žádají státní úřady, aby každý nově zvolený člen rady starších vykázal se předepsaným vysvědčením zachovalosti. Pojem „občanské zachovalosti“ bude se asi krýti s pojmem „požívání plných občanských práv“, jak jsem ho vymezil shora u aktivního volebního práva do valné hromady. Zvolení rady starších jest podle posledního odstavce § 9. oznámiti zemskému úřadu prostřednictvím okresního úřadu. Stačí tedy prostě oznámení nově zvolených členů rady starších a označení jejich funkcí. Politický úřad má však právo přezkoušeti volbu v tom směru, zda obec při volbě nevybočila z mezí své působnosti a zda vyhověla všem předpisům zákona, tedy i ústavy. Shledal-li by politický úřad, že obec dopustila se nějaké nezákonnosti, má právo uložit obci pokutu přiměřenou jejím majetkovým poměrům a použití jiných prostředků donucovacích podle zákona dovolených (viz § 15 zák. z 20. 5. 1874 č. 68 ř. z. a § 20 zák. čl. XLIII. z r. 1895). Právo rozpustiti protizákonně zvolenou radu starších má ovšem také diecéšní rada (viz čl. 33. odst. 1. ústavy).

Rada starších řádně úřaduje ode dne, kdy se ustavila, t. j. zvolila ze svého středu předsedu, jeho náměstka, po případě i druhého náměstka, tajemníka, pokladníka, účetního a jiné činnovníky, jichž potřebu uzná.

Schůzi rady starších svolává předseda nebo s jeho souhlasem tajemník. Předpisem tím je vyloučeno, aby schůzi rady starších svolávala jiná osoba a jmenovitě, aby tak mohl učiniti náměstek předsedův nebo kterýkoli jiný funkcionář. Obtížným bude ovšem dodržeti tento striktní předpis ústavy, když předseda dlí delší dobu mimo obec, nebo když vážně ochuraví a podobně. Usnesení učiněná ve schůzi neústavně svolané, jsou neplatná.

Pravidelná schůze rady starších konají se jednou za měsíc. Navrhuje-li to třetina členů, jest předseda povinen schůzi svolati do týdne. Nezodpověděnou zůstává otázka, co se stane, jestliže se předseda zdráhá vyhověti takové žádosti. Po mém názoru nezbývá opět nic jiného, než aby zakročila diecéšní rada a ze své moci dozorčí svolala valnou hromadu náboženské obce.

Způsob, jakým se svolává rada starších, v ústavě přesně upraven není. Praví se tam jen, že se tak má státi „způsobem v místě obvyklým“. Není tedy třeba, aby každý člen musil být pozván písemně a do vlastních rukou, nýbrž stačí i pouhé pozvání ústní. Doporučuje se ovšem, aby všichni členové pozvání byli proti potvrzení podpisem na oběžníku, který pak se založí jako doklad o tom, že všichni členové rady řádně byli pozváni.

Schůzi rady starších nutno svolati nejméně 3 dni předem. Toto ustanovení je přesné a nutno tudíž souditi, že usnesení rady starších, k níž nebyli všichni její členové takovým způsobem pozváni, jsou neplatná. Dále nelze považovati schůzi za řádně svolanou, nebyly-li v pozvání řádně oznámeny místo, den i hodina, kdy se schůze bude konati.

Stanovení programu schůze předem předepsáno není. Může se tedy řádně svolaná rada starších platně usnášeti i o věcech, které předseda původně ani nezamýšlel dáti na pořad schůze.

K platnému usnášení jest třeba přítomnosti dvou třetin členů rady starších, tedy na příklad při 12členné radě starších přítomnosti 8 jejích členů. Není-li schůze schopna usnášeti se, koná se o půl hodiny později (t. j. po hodině, na kterou je schůze svolána), schůze druhá, jež se usnáší za přítomnosti nadpoloviční většiny členů. Není-li ani tato schopna se usnášeti, koná se o další půl hodiny schůze třetí, která se usnáší za jakéhokoliv počtu přítomných. To znamená, že po uplynutí jedné hodiny po hodině svolání může předseda zahájit jednání za jakékoli účasti. Vzhledem však k tomu, že se mluví o usnášení se a o přítomných, jest potřebí, aby kromě předsedajícího byl schůzi přítomen alespoň ještě jeden člen rady starších. Byla-li však na příklad schůze zahájena v hodině svolávací, musí býti při celém dalším jednání přítomen předepsaný počet členů (t. j. dvě třetiny). Předepsaný nejmenší počet členů musí býti samozřejmě přítomen jak při jednání, tak i při usnášení; nahodilá nepřítomnost některého člena na zcela krátkou dobu ovšem nevádí, doporučuje se však v takovém případě (zvláště při důležitých věcech) schůzi do návratu jeho přerušiti.

Schůzi řídí předseda, po případě první nebo druhý jeho náměstek; nemohou-li ani títo, pak věkem nejstarší člen rady. Není ovšem překážky, aby předseda — i když je schůzi přítomen — svěřil na čas řízení schůze svému náměstkovi, nebo jinému členu rady starších. Stejně tomu bude, chce-li se předseda ze schůze na čas vzdáliti, když se ku příkladu bude jednati o věcech, v nichž je osobně podjat.

Hlasování zúčastní se všichni přítomní členové rady starších. Do schůze přizvaní odborníci s pouhým hlasem poradním ovšem hlasovati nesmí. K platnosti usnesení stačí, aby se stalo nadpoloviční většinou hlasů přítomných. Při zjišťování této většiny nutno přihlížeti ke všem přítomným členům rady starších, tedy i k těm, kteří nehlasovali (viz, co bylo řečeno shora při jednání valné hromady).

V ústavě není ustanovení o tom, kdo nesmí se zúčastniti hlasování pro podjatost. Přes to však se doporučuje, aby hlasování v radě starších zdržel se každý její člen, jde-li o zvláštní osobní zájem buď jeho samého nebo jeho nejbližších příbuzných (na př. při zadávkách různých prací a děl).

Jak již dříve bylo řečeno, může rada starších rozhodování i o těch věcech, které patří do její kompetence, přenést na valnou hromadu.

Usnesení, která podléhají schválení diecéšní rady, jsou platná teprve tehdy, byla-li diecéšní radou schválena. Bez tohoto povolení dlužno k nim přihlížeti, jako by jich nebylo.

(Dokončení.)

E. Dlouhý-Pokorný:

SPOR O SMYSL NAŠICH DĚJIN.

(Pokračování.)

Prof. Pekař je v otázce náboženské liberál v tom smyslu, že, ač římskokatolicky plně nevěří, v církvi římské zůstává z toho důvodu, že církev římská pro masy lidu reprezentuje mravní autoritu, že osvědčila se jako ovladatelka lidu, že má v evropské diplomacii dosud velkou váhu, že pohněvat ji výstupy z ní a založit společnost náboženskou čili církev novou, byť i v ideách našich náboženských velikánů, by ohrožovalo existenci mladého našeho státu. Neradil ani českému lidu, Římu nevěřícímu, vstoupiti do stávající církve česko-bratrské, nýbrž *zůstat* v Římě. To je liberalismus náboženský, který na tichém našem genu Jungmannovi tak těžce nesl prof. Masaryk. Heslo Voltairovo, „já v čerta nevěřím, ale jsem rád, že v něho můj krejčí věří, aspoň mne při šití kabátu neošidí“, vyznívá z jednání Jungmannova, chodilť veřejně k přijímání jako prefekt akad. gymnasia, ač v „Tělo Boží“ nevěřil... ovšem to bylo za dob Metternichových! Zakladatelům církve československé a jejím stoupencům vytýkali liberálové rázu Pekařova — a tak informovali i velikého evangelíka, historika a Masarykova spolupracovníka na našem osvobození Arn. Denise —, že vystupují z církve římské a přistupují do ČČS ne z důvodů náboženských, nýbrž pouze ze vzdoru, z důvodů politických, utilitaristických. O mnohých členech ČČS to pravda není. Leč ostří to snadno možno obrátiti proti prof. Pekařovi a liberálům jeho ráže, z jakých že on důvodů radí zůstat v církvi římské? Z bázně, aby duše vystupujících „nepřišly do pekla“, z bázně o jejich spásu duší, či z důvodů politických, aby mladý náš stát se nestal bojištěm zápasících církví, aby Řím nás svým vlivem v konstelaci evropské podporoval?! Netrvají oni v církvi římské proti svému přesvědčení z důvodů utilitaristických?

Zdá se, jako by v otázce náboženské vzal si dr. P. naučení ze sympatického mu mistra Jakoubka ze Stříbra, o němž napsal: „Dáti plný průchod pravdě Páně, rozšířiti ji v lidu bez ohledu

CÍRKEVNÍ HOSPODÁŘSTVÍ.

(Dokončení.)

Zasedání rady starších jsou neveřejná, její jednání jsou vždy důvěrná. O usneseních, učiněných v radě starších, sepisuje se protokol, který podepisuje předseda nebo jeho náměstek a tajemník. Protokol má podávatí věrný obraz celého jednání rady starších. V protokolu třeba tudíž především vždy konstatovati, byla-li rada starších řádně svolána a k usnášení schopna. Dále má obsahovati protokol veškerá usnesení s uvedením, jak bylo o té které věci hlasováno (na př. „jednohlasně“, nebo „pro návrh hlasovalo 5 členů, proti 3 členové rady starších“ atd.). Protokol, řádně sepsaný, tvoří důkaz o všem tom, co se jím dosvědčuje, ač-li snad nebyla jiným způsobem prokázána nesprávnost dosvědčeného děje nebo nesprávné dotvrzení. Právo nahlédnouti v protokol má každý člen rady starších, nikoli však jiný člen náboženské obce (vzhledem k důvěrnosti jednání).

Zastupování obce na venek náleží předsedovi náboženské obce. Předseda podpisuje spolu s tajemníkem veškeré listiny obcí vydané. V listinách, na kterých se mají zakládati nějaké závazky obce k jiným osobám, musí — vzhledem k tomu, že v ústavě chybí o tom zvláštní ustanovení — podepsati všichni členové rady starších. Důsledně zaujímají toto stanovisko zejména knihovní soudy v případech, má-li se nemovitý majetek náboženské obce zciziti nebo zatížiti, kdy ovšem musí býti všechny podpisy také ještě soudně nebo notářsky legalisovány.

V dosavadní ústavě není vůbec upravena otázka, zdali a kdo má právo z usnesení (hospodářského rázu) rady starších se odvolati, a který církevní orgán o takovém odvolání rozhoduje. O dozor nad hospodářstvím náboženských obcí dělí se úřady státní (viz můj článek o právních základech církve čsl. v 1. sešitu této revue) s úřady církevními. V tomto posledním směru stanoví čl. 33 ústavy, že právo řídití hospodářský život náboženských obcí, v mezích její samosprávy, přísluší diecéšní radě.

Dozor po stránce účetní obstarávají přehližitelé účtů, jimž dosavadní ústava prikazuje jen skrovný úkol, t. j. podávatí zprávu valné hromadě o výsledku hospodaření náboženské obce za minulé období.

Členové rady starších vykonávají svůj úřad bezplatně. Není ovšem zakázáno, aby členům rady starších přiznána byla náhrada skutečně učiněných nákladů (cestné, stravné). Nelze však přiznati žádnému členu rady starších, zejména také ani předsedovi, odměnu za práci spojenou s vykonáváním úřadu a za ztrátu času.

Není upravena důležitá otázka odpovědnosti členů rady starších (zejména také předsedy náboženské obce) za škody, které

svým úřadováním buď zúmyslně nebo zaviněnou nedbalostí obci způsobili. Přimlouval bych se za to, aby předsedovi nábož. obce (nikoli snad revisorům účtů) pod vlastní odpovědností uložena byla povinnost zastavit všechna usnesení rady starších, která se přičií zákonu nebo ústavě nebo schválenému rozpočtu.

Nedostačujícím způsobem upravena jest také otázka, jakým způsobem pozbývá se členství v radě starších. V článku 12. ústavy je sice vypočteno, v kterých případech zaniká členství v radě starších, není však zřejmo, kdo o této ztrátě členství rozhoduje, zda snad sama rada starších, či valná hromada náboženské obce, či snad dokonce diecéšní rada, jako bezprostřední dohlédací úřad.

Jedná se právě o novou ústavu církve československé. Přimlouval bych se za to, aby v odborných kruzích důkladně projednány byly také tyto pro hospodářství náboženské obce důležité otázky:

Má se rada starších volit tak jako dosud podle zásady prosté majority, či doporučovala by se snad nová úprava způsobu volení (po vzoru dnešních volebních řádů do obcí) podle zásady poměrného zastoupení?

Nebylo by záhodno zřídit při větších nábož. obcích (kde je větší výběr vhodných osob) po vzoru politických obcí zvláštní finanční komise? Viděl bych v takovém sboru mnohem účinnější garancii pro řádnou hospodářskou správu našich náboženských obcí, než v dosavadní instituci pouhých přehlížitelů účtů, jichž zvýšená pravomoc vedla by jistě k mnohým nesnázím.

ROZHLEDY PO ŽIVOTĚ NÁBOŽENSKÉM A CÍRKEVNÍM.

1. *Církev a veřejné otázky.*

Úsilí o *mir mezi národy* a o zabránění válce patří k stálým starostem křesťanských církví (viz str. 79. a 139.). Za poslední dobu můžeme zaznamenati opět několik vážných projevů.

Americký svaz protest. církví (Federal council) zaslal výzvu *křesťanům všech zemí* a všem přátelům míru, aby získal mravní podporu církví celého světa Kellogovu mírovému paktu. Provolání ukazuje na to, že tímto paktem nabyly mezinárodní vztahy nového charakteru a zdůrazňuje mravní závaznost, jakou vlády na sebe vzaly přijetím paktu. Znamená to požadavek úplného převratu starých návyků myšlení a jednání. Duch, systém a metody války musí býti nahrazeny výchovou od základu novou. K tomu je nutná spolupráce samých národů. Provolání žádá dalekosáhlé odzbrojení na zemi i na moři. Svaz církví se zasazuje svou veškerou silou o toto odzbrojení a vybízí také všechny církve, aby ukázaly stejnou odvahu. Čest, význam a vliv všech národů mají v budoucnosti záviseti na tom, co vykonaly pro práci kulturní, na jejich pokroku duchovním a na jejich službě. Má býti vytvořena nová mezinárodní morálka na základě křesťanských zásad. „Těšíme se z mírového paktu